

Norsk melkeråvare

Årsrapport 2023

INNHOOLD

Dette er Norsk melkeråvare

Norsk melkeråvares oppgaver	3
Norsk melkeråvare som en avdeling i TINE SA	3
Organisering av Norsk melkeråvare	4
Oppgaven som markedsregulator	4
Avtaleverk	4

Aktiviteter i 2023

Melkeleveranser	5
Nytt betalingsregelverk for melkeråstoff	5

Resultatregnskap for 2023

Regnskap Norsk melkeråvare	6
Regnskapsprinsipper	7
Forklaring til de enkelte postene	7
Kjøp av rå ku- og geitemelk fra melkeprodusentene	8
Priser og begrep	9

Revisors beretning	10
--------------------------	----

Statistikk og oversikter

Melkeinnfang gjennom året	13
Utvikling i tørrstoffinnhold i melk levert TINE	13
Fettprosent i kumelk	15
Proteinprosent i kumelk	15
Tørrstoffprosent i geitemelk	15

DETTE ER NORSK MELKERÅVARE

Norsk melkeråvares oppgaver

Norsk melkeråvare er en egen administrativ og økonomisk atskilt virksomhet i TINE SA, med ansvar for all aktivitet knyttet til håndtering av melk fram til meieri. Oppgavene omfatter blant annet rådgiving av melkeprodusenter, innsamling av melk, kvalitetskontroll og oppgjør for melken til produsent. Melken omsettes til aktørene i markedsordningen for melk. Aktiviteter, organisering og regnskap er regulert gjennom en avtale mellom Landbruksdirektoratet og TINE.

Norsk melkeråvare som en avdeling i TINE SA

Norsk melkeråvare er en avdeling i TINE SA og rapporterer til konsernsjef i TINE SA. Styret i TINE SA godkjenner Norsk melkeråvares budsjetttrammer og Norsk melkeråvares årsrapport før disse oversendes Landbruksdirektoratet. Styret vedtar også priser og regler knyttet til melkeoppgjør til produsentene.

I 2023 ble flesteparten av tjenestene som dekkes over Norsk melkeråvares budsjett utført av andre

funksjonsområder i TINE SA. Fra januar 2024 er dette endret.

Norsk melkeråvare utfører i dag selv alle vesentlige tjenester som er dekket av organisasjonens budsjett, herunder inn- og overføringstransport, medlemsservice og -rådgiving, forskning, produsentavregning, lagerlegging og fakturering av melkeråstoff, samt markedsregulering.

Kun en liten andel av tjenestene som dekkes over Norsk melkeråvares budsjett utføres av andre funksjonsområder i TINE SA. Det er i hovedsak administrative tjenester i ulike avdelinger i TINE SA, samt leveringskontroll og leie bygg.

Kostnadene forbundet med markedsregulatorrollen for melk dekkes over Omsetningsrådets budsjett og inngår ikke som en kostnad i Norsk melkeråvare. Omsetningsrådet er et offentlig partssammensatt organ med frittstående stilling. Hovedmålsettingen til Omsetningsrådet er å få til en effektiv regulering av markedet for ulike jordbruksprodukter til lavest mulige kostnader.

AKTIVITETER I 2023

Melkeleveranser

TINE ved Norsk melkeråvare har på visse vilkår plikt til å forsyne andre meieriaktører med melk til samme vilkår som egen industri. Ved knapphet på melk gjelder et prioriteringsregelverk fastsatt i forskrift fra Landbruksdirektoratet.

Ingen aktører har fått avkortet sine leveranser av TINE ved Norsk melkeråvare i 2023. I månedsskifte november/desember 2023 ble det klart at det ville bli knapphet på melk 1. kvartal 2024. Som følge av dette besluttet TINE ved Norsk melkeråvare i desember 2023 å begrense tilgang av melk til produksjon av pulver i januar 2024. Det er første gang prioriteringsregelverket tas i bruk til avkortning av melk til andre aktører.

Det har vært innvilget tollnedsettelse på import av skummetmelk pulver for å harmonisere med norske priser i en overgangsfase til melkeknappheten opphører.

TINE ved Norsk melkeråvare har ikke mottatt melk under mottaksplikten i 2023.

Nytt betalingsregelverk for melkeråstoff

Siden 2018 har vi arbeidet med nye betalingsregler for avregning av melkeoppgjør for melkeprodusentene. Målet med arbeidet har vært å vurdere et betalingsregelverk som gir bedre samsvar mellom levert og avregnet melkekvalitet, unngår store sprang i literpris ved små endringer i kvalitet og gir stimulans til kontinuerlig forbedring.

Nytt regelverk ble innført fra januar 2023. I løpet av våren ble det gjort visse justeringer i priskurver for tillegg og trekk i literpris. Det ble også gjennomført en høring om regelverket i TINEs eierorganisasjon høsten 2023. Dette førte til enkelte justeringer i regelverket januar 2024.

Oppgaven som markedsregulator

TINE SA er markedsregulator for melk på vegne av alle landets melkeprodusenter. Oppgavene er å sikre at produsentene får avsetning for sin produksjon og at meieriaktørene har tilstrekkelig tilgang på melk. **Norsk melkeråvare er tillagt den administrative oppgaven med å håndtere markedsreguleringen.**

Avtaleverk

Avtalen mellom Staten ved Landbruksdirektoratet og TINE SA er hjemlet i jordbruksavtalen. For å sikre like konkurransevilkår, skal alle aktører i markedsordningen for melk ha tilgang på melkeråstoff til samme pris. Avtalen regulerer også forhold som gjelder Norsk melkeråvares regnskapsføring og rapporteringsplikt. TINEs ansvar som regulator i melkesektoren er beskrevet i markedsreguleringsforskriften. I løpet av 2023 har TINE omorganisert sin virksomhet og samlet all aktivitet knyttet til håndteringen av melk fram til meieriet i en enhet. Over er organisasjonskart for den nye enheten gjeldende fra 1.1.24

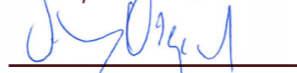

RESULTATREGNSKAP FOR 2023

Regnskapet for Norsk melkeråvare viser for 2023 et underskudd på -1,0 MNOK før overført resultat fra forrige år. Fremførbart resultat pr. 31.12.2023 utgjør et underskudd på -3,5 MNOK, som avregnes mot melkeprodusentene det etterfølgende år. Beløpet inngår dermed i grunnlaget for fastsettelse av utbetalingspris til produsent for 2024. Det er styret i TINE SA som besluttet årsregnskapet for Norsk melkeråvare for 2023.

Opplysninger om melkeleveranser, kvalitet og tørrstoff finnes under avsnittet «Statistikk og oversikter» bakerst i denne rapporten.

OSLO, 19. mars 2024

JOHNNY ØDEGÅRD
Leder Norsk melkeråvare

Regnskap Norsk melkeråvare

REGNSKAP NORSK MELKERÅVARE (beløp i 1 000 kroner)	2023	2022
Salgsinntekter rå ku- og geitemelk	8 006 635	7 893 829
Varekostnader rå ku- og geitemelk	7 550 782	7 439 345
BRUTTOFORTJENESTE	455 853	454 484
Produsentfunksjoner	66 545	67 155
Gårdstanker	133 528	125 543
Produsentrettede tiltak	200 073	192 698
Melkelaboratorier	50 820	49 446
Leveringskontroll	23 374	22 397
Råmelkkontroll	74 193	71 843
Logistikk & råvarestyring	3 912	3 773
Inntransport & melkeinnmåling	617 328	606 914
Innfraktt tillegg (PU)	-450 327	-442 176
Overføringstransport	129 171	110 768
Dekning etter noteringspunktet	-101 607	-95 186
Dekning reguleringstransport	-27 884	-29 958
Oppsamling og inntransport (netto)	170 593	154 134
Produsentavregning	4 169	3 497
Administrasjon TINE melkeråvare	4 467	5 078
Egne kostnader i TINE melkeråvare	8 636	8 575
Administrasjon og infrastruktur	17 534	22 561
Administrasjon og infrastruktur	17 534	22 561
Tap på fordringer	874	156
Andre inntekter og kostnader	1 185	2 495
Ekstraordinære poster	0	0
Andre inntekter og kostnader	2 059	2 651
Renter av arbeidskapital	-16 172	-8 002
Renter, kontingenter og tilskudd	-16 172	-8 002
SUM DRIFTSKOSTNADER	456 917	444 460
RESULTAT TINE MELKERÅVARE	-1 064	10 025
Overført resultat fra foregående år	-2 473	-12 498
Resultat TINE melkeråvare til fremføring	-3 537	-2 473

REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge. Driftsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, returer og andre offentlige avgifter. Inntekt fra salg resultatføres når produktene er levert til kunden og det ikke er uoppfylte forpliktelser som kan påvirke kundens aksept av leveringingen. Levering er ikke foretatt før risiko er overført til kunden. Kostnader resultatføres i samme periode som tilhørende inntekt. I tråd med avtalen mellom TINE SA og Landbruksdirektoratet skal resultatregnskapet vise alle inntekter og kostnader knyttet til kjøp, håndtering og salg av melk som råvare, spesifisert på de hovedaktiviteter som er definert å tilhøre Norsk melkeråvare, fremfor å bruke standard oppstillingsplan etter regnskapsloven. Se nærmere beskrivelse av hovedaktiviteter og de enkelte postene nedenfor.

FORKLARING TIL DE ENKELTE POSTENE

Salgsinntekter

Salgsinntektene er omsatt melkevolum til noteringspris gjennom kalenderåret. Noteringsprisen er balansert opp mot målpris. For første halvår 2023 var målprisen kr 5,91 per liter og for andre halvår 2023 var målprisen kr 6,24 per liter. Norsk melkeråvare har oppnådd målprisen ved omsetning til aktørene i markedsordningen for melk. I tillegg har Norsk melkeråvare fakturert et avtalt pristillegg for økologisk kumelk.

Varekostnader

Varekostnader er oppgjør til melkeprodusentene ved Norsk melkeråvares avregning av rå ku- og geitemelk. Oppgjøret består av en basispris, tillegg og trekk for tørrstoffinnhold i melk, og for bakteriologisk og kjemisk kvalitet. I tillegg gis det pristillegg til nye melkeprodusenter og for deltagelse i husdyrkontrollen. Det betales ut pristillegg for økologisk kumelk til produsenter som har avtale om dette. De ulike priselementene i samlet utbetaling, framgår av tabell nedenfor.

Svinn/omklassifisering av rå melk

Svinn og omklassifisering av rå melk omfatter melk som ikke er innenfor gjeldende kravspesifikasjon ved omsetning til kunde. Videre består posten av måleavvik og melk som er gjensatt på gård og erstattet produsent. Kostnader til svinn og omklassifisering av rå melk utgjorde 37,8 MNOK i 2023. Tilsvarende tall for 2022 var 43,5 MNOK.

Driftskostnader

Driftskostnadene som belastes regnskapet gjelder råvarehåndtering i henhold til avtalen med staten. Forskjellen mellom salgsinntekter og driftskostnader betales ut for avregnet melk og

framkommer i regnskapet som varekostnader.

Produsentfunksjoner

Dette omfatter årlig rådgivingsbesøk med fjøsrunde, årlig gruppebesøk og finansiering av visse prosjekter i forsknings- og fagavdelingen i TINE rådgiving og medlemservice.

Gårdstanker

Serviceteknikerne betjener i dag ca. 8 200 utplasserte gårdstanker, samtidig som de bistår melkeprodusenter ved kvalitetsavvik. Avdelingen har fem serviceverksteder, ett i hvert av de fem serviceområdene. I posten inngår også beredskap dyrehelse, oppfølging av dyrevelferd, kvalitetssikring i landbruket og leveringskontroll.

Kontroll av rå melk

Kontroll av rå melk omfatter melkelaboratorier og leveringskontroll. TINE har melkelaboratorium på Heimdal og mastittlaboratorium i Molde. Aktivitetene omfatter også transport av melkeprøver.

Melkelaboratoriet på Heimdal analyserer gårdstankprøver fra melkeprodusentene, tankbilprøver og husdyrkontrollprøver for melkekyr og -geiter. Aktivitetsnivået har økt på grunn av at laboratoriet mottar flere husdyrprøver fra melkeprodusentene. I tillegg analyseres nå alle melkeleveranser bakteriologisk og kjemisk. Det investeres også i nye analyseinstrumenter.

Mastittlaboratoriet i Molde utfører kvalitative analyser av ulike bakterier i jurskjertler som grunnlag for ulike tiltak hos enkelttyr og på besetningsnivå. Aktiviteter i leveringskontroll omfatter prøvemateriell, instrumenter og oppfølging av aktiviteter knyttet til kvalitetskontroll ved levering av melk til meieriaktørene.

Oppsamling og transport av melk

Kostnadene er knyttet til oppsamling og transport av rå melk fra melkeprodusentene frem til melken er levert til en aktør i markedsordningen. Kostnader som belastes melkepris til produsent, er inntransport og melkeinnmåling, fratrukket innfraktt tillegg fra Prisutjevningsordningen. Kostnader som belastes aktørene, er overføringstransport og råvarestyring. Skillet mellom inntransport og overføringstransport er ved basismeieri/noteringspunkt, definert i markedsreguleringsforskriften. Kostnadsøkningen skyldes dels økte drifts- og drivstoffkostnader for tanktransport og dels redusert tilskudd til inntransport fra Prisutjevningsordningen på grunn av redusert melkevolum.

Egne kostnader i Norsk melkeråvare

Kostnadene gjelder drift av Norsk melkeråvares servicesenter, samt administrative kostnader.

Administrasjon og infrastruktur

Denne posten gjelder administrative felles-tjenester som kontorkostnader, IT, økonomi, virksomhetsstyring og personaltjenester. Kostnadene økte som følge av ferdigstilling av ny lagerleggingsløsning for rå melk (LRM). I tillegg investeres det i oppgradering av øvrige IT-løsninger.

Tap på fordringer

Tap på fordringer omfatter blant annet TINES forpliktelser i driftskredittordningen i landbruket.

Andre inntekter og kostnader

Norsk melkeråvare belastes med omstillings-kostnader innenfor området TINE Rådgiving og Medlemsservice.

Renter

Renteinntektene gjelder renter på arbeidskapital i Norsk melkeråvare.

KJØP AV RÅ KU- OG GEITEMELK FRA MELKEPRODUSENTENE

KJØP AV RÅ KU- OG GEITEMELK FRA MELKEPRODUSENTENE (BELØP I 1 000 KRONER)	2023	2022
Kjøp av rå kumelk	7 397 621	7 293 135
Kjøp av rå geitemelk	118 684	118 533
Sum kjøp av rå ku- og geitemelk	7 516 305	7 411 668
Resultatdisponeringer TINE melkeråvare		
Overført resultat fra forrige år	-2 473	-12 498
Resultat TINE melkeråvare som fremføres til neste år	3 537	2 473
Sum utbetalt melkeprodusentene fra TINE melkeråvare	7 517 368	7 401 643
Avregnet rå ku- og geitemelk		
	Volum i 1 000 liter	
Kumelk, inkludert økologisk melk	1 293 635	1 352 774
Geitemelk	17 937	18 496
Totalt avregnet rå ku- og geitemelk	1 311 572	1 371 270
Samlet utbetalingspris til produsent fra TINE melkeråvare uttrykt i kr/liter	5,73	5,40

PRISER OG BEGREP

Målpris

Målprisen er maksimal salgspris for melk, framforhandlet i jordbruksoppgjøret og vedtatt av Stortinget.

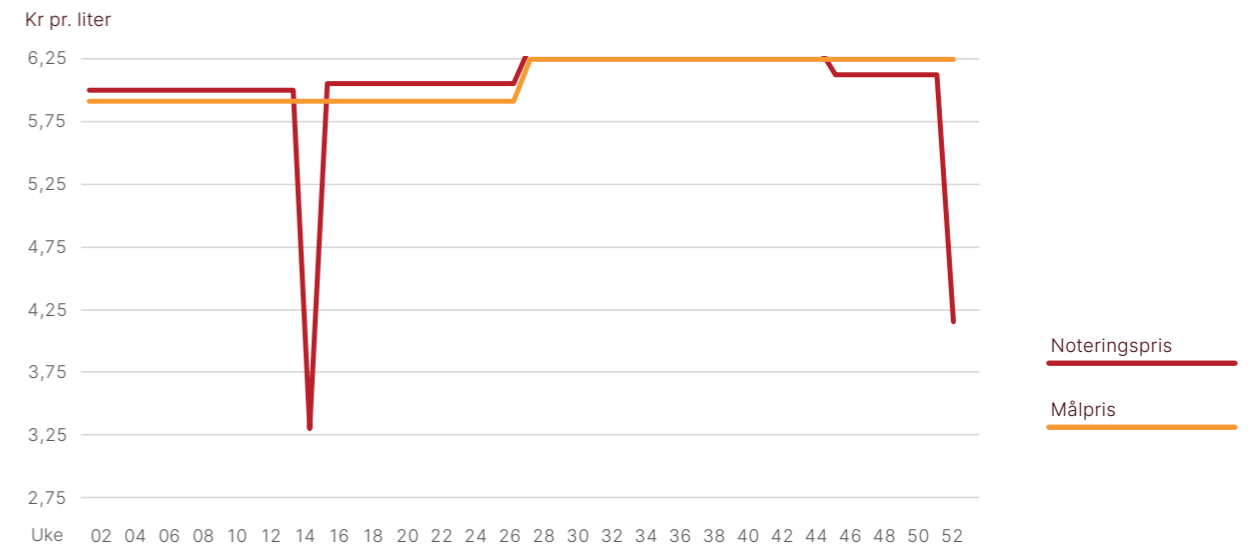
Noteringspris

Noteringspris er den løpende salgsprisen for melk, omsatt i noteringspunktet. Noteringsprisen varierer gjennom året, som vist i figuren under.

Utbetalingspriser til produsent

Sum utbetalt melkepris til produsent er lik målprisen fratrukket Norsk melkeråvares driftskostnader. I tillegg vil fremført resultat fra forrige regnskapsår påvirke utbetalingsprisen i det etterfølgende året. Samlet utbetalingspris består av basispris og summen av ulike tillegg og trekk, som framgår av tabellen under.

NOTERINGSPRIS VARIASJON I 2023

MELKEPRIS TIL PRODUSENT	Ku 2023	Geit 2023*	Ku 2022	Geit 2022	Ku 2021	Geit 2021
Basispris/sesongdifferensiering	4,98	4,99	4,54	4,51	4,43	4,38
Kvalitetstillegg	0,17	0,09	0,28	0,43	0,28	0,43
Tørrestofftillegg	0,52	1,50	0,50	1,40	0,50	1,39
Øvrige tillegg/trekk inkl. merpris for økologisk kumelk	0,06	0,09	0,06	0,08	0,05	0,09
Sum	5,73	6,68	5,38	6,41	5,26	6,29

*Justert halvt øre ned for konsistens

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Stortorvet 7, 0155 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, 0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

UTTALELSE OM REVISJON AV ENKELTSTÅENDE RESULTATOPPSTILLING

Til styret i TINE SA

Konklusjon

Vi har revidert resultatoppstillingen for Norsk Melkeråvare for regnskapsåret 2023 med tilhørende regnskapsinformasjon som presentert i avsnittene «Regnskapsprinsipper», «Forklaring til de enkelte postene», «Kjøp av rå ku- og geitemelk fra melkeprodusentene» og «Priser og begrep».

Etter vår mening oppfyller resultatoppstillingen til Norsk Melkeråvare gjeldende lovkrav og gir et rettviseende bilde av virksomheten Norsk Melkeråvare for regnskapsåret 2023 i samsvar med prinsipper som er beskrevet i avsnittene «Regnskapsprinsipper» og «Forklaring til de enkelte postene».

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av resultatoppstillingen*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Ledelsens ansvar for resultatoppstillingen

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide resultatoppstillingen og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med beskrivelsene i avsnittene «Regnskapsprinsipper» og «Forklaring til de enkelte postene» i årsrapporten. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide en resultatoppstilling som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av resultatoppstillingen må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for resultatoppstillingen med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

De som har overordnet ansvar for styring og kontroll, er ansvarlige for å føre tilsyn med selskapets finansielle rapporteringsprosess.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av resultatoppstillingen

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at resultatoppstillingen som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av resultatoppstillingen.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i resultatoppstillingen, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i resultatoppstillingen, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i resultatoppstillingen, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt resultatoppstillingen gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av og tidspunktet for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen.

Oslo, 19. mars 2024
ERNST & YOUNG AS

Uttalelsen er signert elektronisk

Finn Ole Edstrøm
statsautorisert revisor

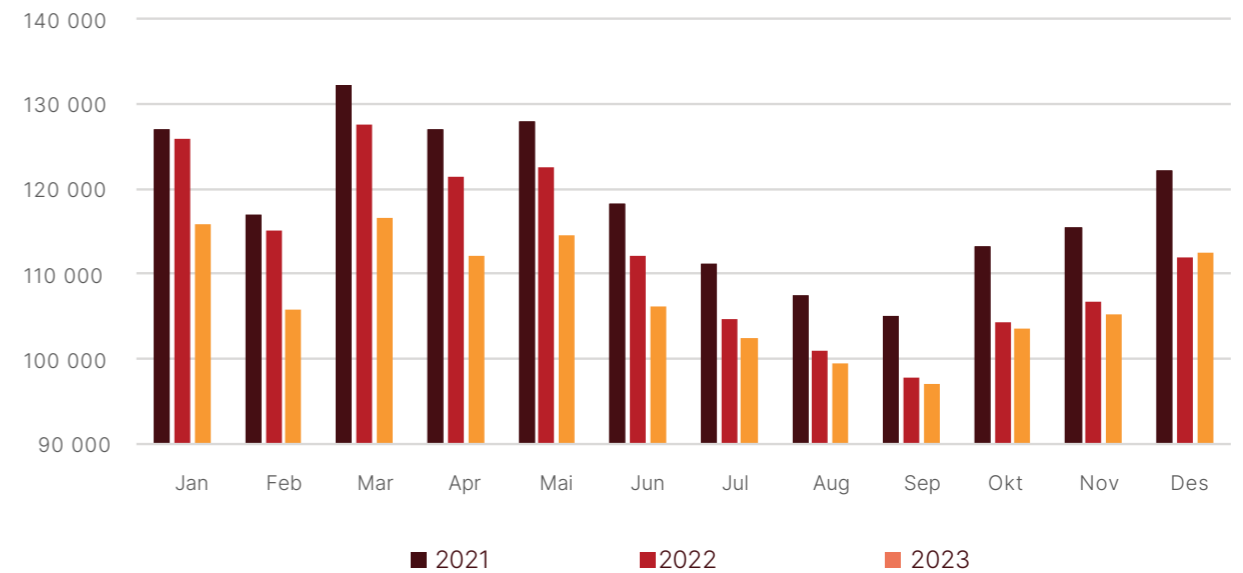
For trykkeriformål

STATISTIKK OG OVERSIKTER

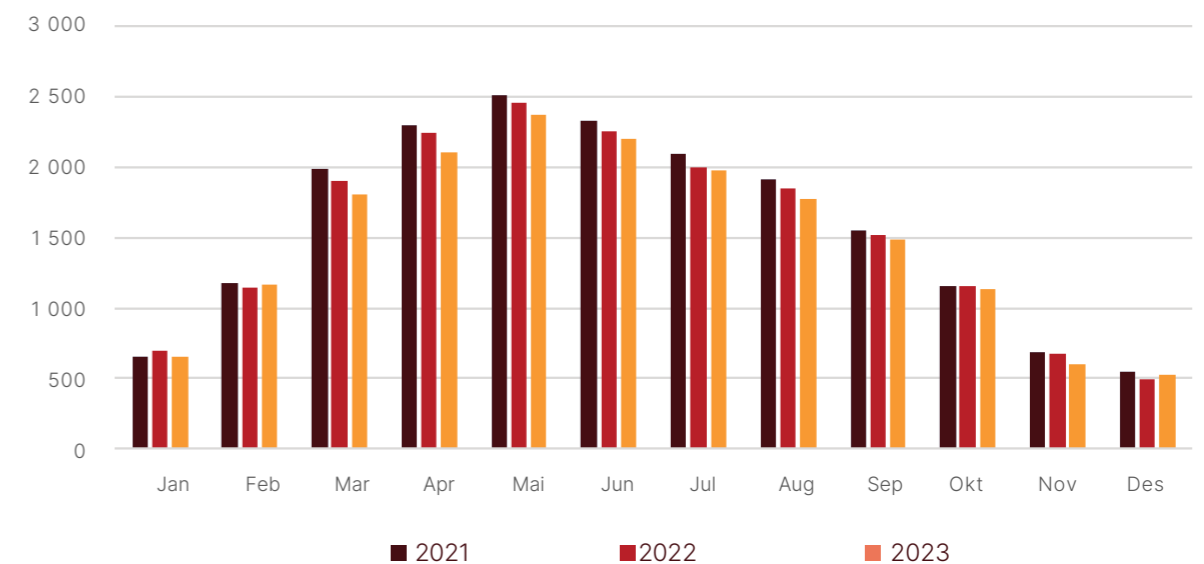

MELKEINNGANG GJENNOM ÅRET

INNMAÅLT KUMELK NORSK MELKERÅVARE I 1 000 LITER

INNMAÅLT GEITEMELK NORSK MELKERÅVARE I 1 000 LITER

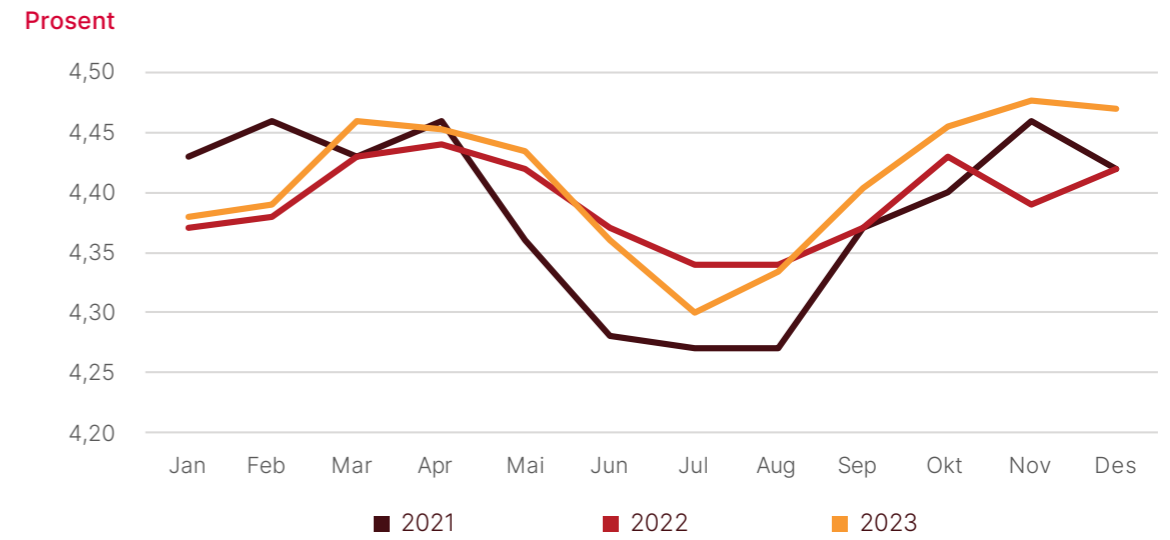

UTVIKLING I TØRRSTOFFINNHold I MELK LEVERT TIL TINE

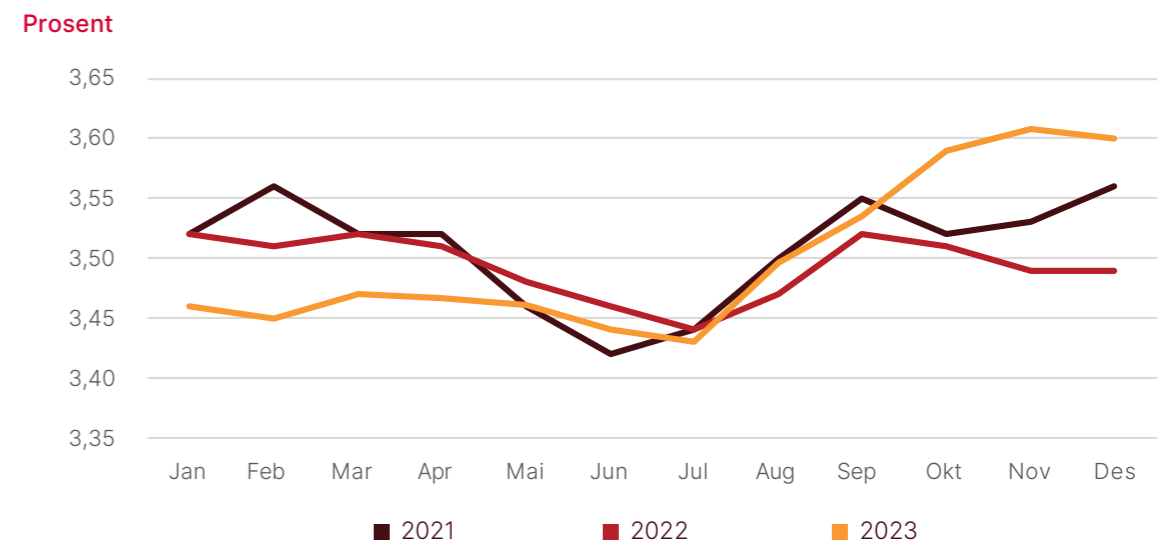
FRAKSJON	2023	2022	2021	2020	2019
Fettinnhold i kumelk (%)	4,41	4,39	4,39	4,37	4,36
Proteininnhold i kumelk (%)	3,50	3,49	3,51	3,46	3,45
Tørrstoffinnhold i geitemelk (%)	12,47	12,38	12,40	12,27	12,30

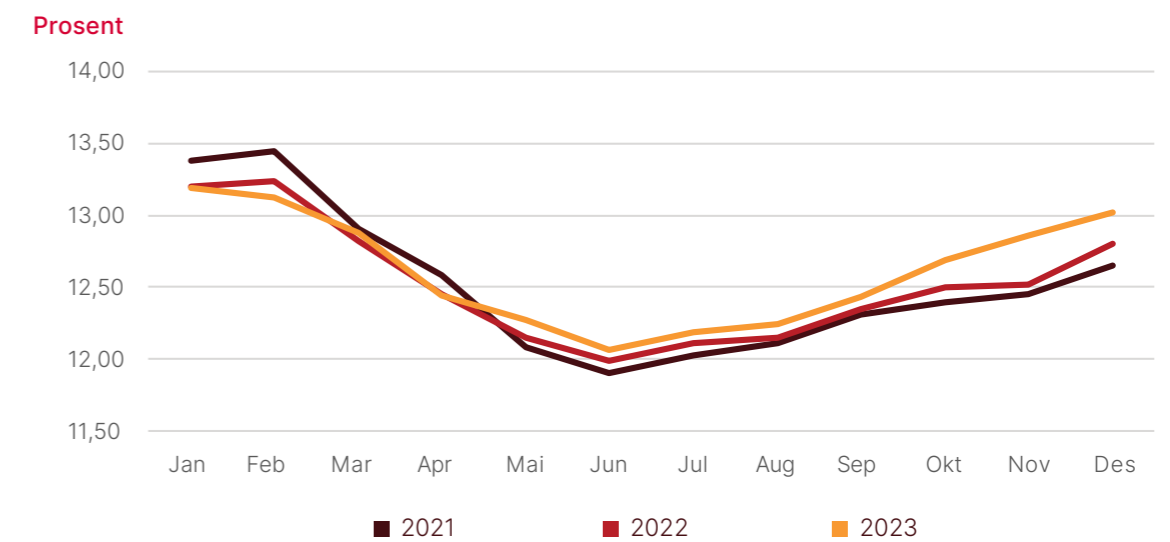
FETTPROSENT I KUMELK

PROTEINPROSENT I KUMELK

TØRRSTOFFPROSENT I GEITEMELK

Norsk melkeråvare

Årsrapporten er utarbeidet av
Norsk melkeråvare, TINE SA
Adresse: Lakkegata 23, 0187 Oslo

Design: APELAND
Foto: TINE/Katrine Lunke, iStock/Trigga
Trykk: